

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w sprawie znak (...) odmówił K. U. prawa do emerytury.

Decyzja została wydana na podstawie art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Za udowodnione uznano 30 lat 3 miesiące i 5 dni stażu sumarycznego.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład nie uznał ubezpieczonemu zatrudnienie w okresie od 1 września 1968 roku do 6 lipca 1992 roku w Państwowym Ośrodku (...) w K. z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. U. wniósł o jej zmianę i przyznanie świadczenia emerytalnego.

W uzasadnieniu decyzji wskazał, iż w okresie od 1 września 1968 roku do 6 lipca 1992 roku pracował w Państwowym Ośrodku (...) w K. zajmując stanowisko tokarza. Wykonywał prace polegające na przeróbce plastycznej metali przy zastosowaniu obróbki wiórowej. Ubezpieczony wskazał, iż obróbka wiórowa należy do najbardziej pracochłonnych, uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia procesów przy żeliwie i metalu, jest stosowana do obrabiania powierzchni zewnętrznych i wewnętrznych przedmiotów w kształcie brył obrotowych. Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. U. urodził się w dniu (...). W dniu 29 maja 2015 roku złożył wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. (wniosek – k.1-4 akt ZUS)

Sumaryczny staż pracy ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 30 lat 3 miesiące i 5 dni. (okoliczność bezsporna)

W Państwowym Ośrodku (...) w K. ubezpieczony został zatrudniony w dniu 1 września 1968 roku na podstawie umowy w nauce zawodu tokarza. Umowa została zawarta do 1 września 1971 roku. (umowa – k.1 akt osobowych, k.10)

Od 1 września 1971 roku ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko tokarza grupy warsztatowej. (angaż – k.4 akt osobowych, k.10)

25 października 1972 roku ubezpieczony został powołany do pełnienia czynnej służby wojskowej, którą zakończył 30 października 1974 roku. (karta powołania – k.8 akt osobowych, k.10, kserokopia książeczki wojskowej – k.4 akt ZUS, I plik)

Po odbyciu służby wojskowej ubezpieczony rozpoczął pracę w dniu 15 listopada 1974 roku na stanowisku tokarza. (umowa – k.6 akt ZUS, I plik)

W Państwowym Ośrodku (...) w K. do obowiązków ubezpieczonego należała obsługa obrabiarek. Ubezpieczony zajmował się obróbką metali – żeliwa, aluminium. Ubezpieczony wykonywał części do maszyn rolniczych – pierścienie

żeliwne, koła zębate, koła pasowane do kombajnów i maszyn rolniczych oraz koła aluminiowe do wentylatorów. Za wykonane prace ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie akordowe.

Ubezpieczony wykonywał pracę stale, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie był oddelegowany do innych prac. (zeznania ubezpieczonego min.00:05:34 – 00:12:13 w zw. z min.00:33:05 protokół z 25.01.2016 r., zeznania świadków M. C. min.00:15:05 – 00:20:59 protokół z 25.01.2016 r., A. G. min. 00:20:29 – 00:28:47, A. T. min.00:28:47 – 00:33:39)

Do 1977 roku praca w Państwowym Ośrodku (...) w K. była wykonywana na trzech zmianach, a od 1978 roku na dwóch zmianach. (zeznania ubezpieczonego min.00:05:34 – 00:12:13 w zw. z min.00:33:05 protokół z 25.01.2016 r., zeznania świadków M. C. min.00:15:05 – 00:20:59 protokół z 25.01.2016 r., A. G. min. 00:20:29 – 00:28:47, A. T. min.00:28:47 – 00:33:39)

Przy obróbce żeliwa był hałas, zapylenie, dym od oliwy. (zeznania świadków M. C. min.00:15:05 – 00:20:59 protokół z 25.01.2016 r., A. G. min. 00:20:29 – 00:28:47, A. T. min.00:28:47 – 00:33:39, zeznania ubezpieczonego min.00:05:34 – 00:12:13 w zw. z min.00:33:05 protokół z 25.01.2016 r.)

Ubezpieczony otrzymywał dodatek za szkodliwość od maja 1982 roku. Dodatek był wypłacany wszystkim pracownikom wykonującym prace na dziale obrabiarek. Na innych działach ten dodatek nie był wypłacany. Pracownicy pracujący na dziale obrabiarek otrzymywali mleko. (karty wynagrodzeń – k.10, zeznania ubezpieczonego min.00:05:34 – 00:12:13 w zw. z min.00:33:05 protokół z 25.01.2016 r., A. G. min. 00:20:29 – 00:28:47, A. T. min.00:28:47 – 00:33:39, zeznania ubezpieczonego min.00:05:34 – 00:12:13 w zw. z min.00:33:05 protokół z 25.01.2016 r.)

Pracę na stanowisku tokarza ubezpieczony wykonywał do końca zatrudnienia – do 6 lipca 192 roku. (świadcstwo pracy – k.11-12 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów – wniosku o emeryturę, świadectwa pracy, umowy o pracę, kart wynagrodzeń. Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała tych dokumentów ani pod względem autentyczności ani treści merytorycznej.

Zeznania świadków M. C., A. G. i A. T. są zgodne, potwierdzają zeznania ubezpieczonego. Z zeznań tych wynika, iż ubezpieczony wykonywał pracę przy obróbce metali, wykonywał z żeliwa i aluminium części do maszyn rolniczych. Pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Zgodnie z treścią art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz.43 z późn. zm.), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2 ust.1 ww. rozporządzenia). Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W przepisie §1 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego w zakresie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, znajduje się odesłanie do odpowiednich przepisów resortowych (ustalonych przez właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych czy centralne związki spółdzielcze). Należy jednakże zauważyć, iż uściślenia dokonane przez właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych czy centralne związki spółdzielcze), polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach, pełnią w obecnym stanie prawnym wyłącznie funkcję informacyjną, porządkującą, techniczną. Nie jest dopuszczalne bowiem zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki „wykonywania pracy w szczególnych warunkach” przesądza świadczenie pracy wymienionej w załącznikach A i (...) do ww. rozporządzenia, które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na

organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Wprawdzie zakłady pracy ubezpieczonego nie stwierdził okresów wykonywania przez niego stale i w pełnym wymiarze czasu prac w szczególnych warunkach w świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwach pracy, lecz w sądowym postępowaniu odwoławczym fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, Lex nr 24774).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną wpływającą na nabycie prawa do wcześniejszej emerytury przez ubezpieczonego K. U. było ustalenie czy do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w K. od 1 września 1968 roku do 6 lipca 1992 roku.

Dla oceny, czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach, ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska., Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, Lex nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325, z dnia 27 czerwca 2011 r., I UK 401/10, Lex nr 1265554).

Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale III zatytułowanym „Przeróbka plastyczna metali” prace przy obsłudze agregatów do walcowania, tłoczenia i ciągnięcia wraz z urządzeniami pomocniczymi i wykańczającymi (pozycja 45).

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż w okresie od zakończenia służby wojskowej od 15 listopada 1974 roku 6 lipca 1992 roku (17 lat 6 miesięcy i 22 dni) ubezpieczony wykonywał pracę przy przeróbce plastycznej metali.

Niemniej jednak samo ustalenie, że ubezpieczony wykonywał pracę operatora obrabiarki wytwarzając z żeliwa i aluminium części do maszyn rolniczych nie było wystarczające dla nabycia uprawnienia do wcześniejszego świadczenia. Należało dowieść w niniejszym postępowaniu, że ubezpieczony wykonywał tę pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, w sposób ciągły. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na przeróbce plastycznej metali. Ubezpieczony poza wytwarzaniem części do maszyn z żeliwa i aluminium nie wykonywał innych prac. Wykonywane przez ubezpieczonego obowiązki jednoznacznie wskazują, iż wykonywał on prace przy przeróbce plastycznej metali obsługując urządzenia pomocnicze i wykańczające – obrabiarkę. Praca ta odpowiada pracy wymienionej w wykazie A, dziale III poz.45 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć okresu pobierania nauki w szkole od 1 września 1968 roku do 31 sierpnia 1972 roku, bowiem ubezpieczony nie wykazał, że w tym okresie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Reasumując ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury określone w art.184 ust.1 i 2 ww. ustawy –

- 1) ukończył 60 lat (28 września 1953 roku),
- 2) ma ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych,
- 3) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- 4) udokumentował staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat – 17 lat 6 miesięcy i 22 dni.

Stosownie do treści art.100 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jej nabycia. Zgodnie zaś z art.129 ust.1 świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w dniu 29 maja 2015 roku.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 1 maja 2015 roku.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS odpis protokołu rozprawy.

10 lutego 2016 roku